

Hogy még szebb legyen Budapest

Valamennyiünk, az egész magyar nép féltett kincse, büszkesége hazánk fővárosa, Budapest. Fejlődése szembeötlő. De sajnos nem dicselkedhetünk azzal, hogy az elmúlt másfél év alatt látványosan változott volna az utcák, a terek arculata, nem mondhatjuk, hogy láthatóan nagyobb a rend és a tisztaság. Ha nagy sikerekről nem számolhatunk is be, megállapíthatjuk, hogy azért valami történt; igaz, a legkisebb eredményért is nap nap után meg kellett küzdeni a főváros fokozott rendezését, köztisztaságának megteremtésében és óvásában.

Közügy

Amikor 1977 őszén a budapesti párt-végrehajtóbizottság sok-sok lakossági különféle észrevételei, panaszai nyomán, vagyis a közvélemény sürgetésének eleget téve, határozatot hozott Budapest általános rendjének és tisztaságának, valamint közbiztonságának további javítására, tudtuk, hogy e hosszú távú akció sikeréért összehangolt hatósági intézkedésekre és a főváros lakosságának együttműködésére van szükség.

Egy város lakóinak közérzete attól is függ, milyen tiszták az utcák, mennyire gondozottak a parkok, mennyi ideig vannak felbontva a javításra váró vezetékek miatt az utak, milyen rend van a vendéglőkben, a közintézményekben, a piacokon, milyen a közlekedési fejelem, mennyi a részeg ember vagy az utcai zsidó. Ez a vázlatos felsorolás is érzékelteti, mi mindenre kellett gondolnunk, amikor az általános rend és tisztaság fokozásának rövid és középtávú programját kidolgoztuk.

Intézkedéseink középpontjában az a törekvés állt — és áll ma is —, hogy hadat üzenjünk a lomposágnak, az elhanyagoltságnak, az igénytelenségnek, a közönynek és a közömbösségnek. A szó valódi értelmében közügyvé kívánjuk tenni Budapest közrendjének, köztisztaságának megteremtését és megtartását. Azt akarjuk elérni, hogy minden itt élő érezze felelősségét az ország fővárosának külső képéért, amely alapján az ide látogató turisták — külföldiek és belföldiek — milliói véleményt alkottak.

Az elmúlt év e célból hozott intézkedéseit és eredményeit tekintettük át a közelmúltban az érdeklőt állami szervek vezetőinek részvételével a fővárosi tanács és a Budapesti Rendőr-főkapitányság párt-végrehajtóbizottságainak együttes ülésén. Megállapíthatjuk, hogy némi előrehaladást elértünk. Lassú változások tanúi vagyunk. Tény például, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság erőfeszítése nyomán ritkábbak a közterületek rendjét veszélyeztető erőszakos, garázda jellegű rendbontások. Rendszeresre váltak ugyanis az olyan kerületi és központi ellenőrzések, amelyek során azokat, akik vétettek a jó ízlés, a közrend ellen, szigorú figyelmeztetésben, büntetésben részesítették. Megkezdődött és jó ütemben halad a budapesti körzeti megbízottai szolgálat újjászervezése, s a főváros 124 körzetében már működik is. Előrehaladás tapasztalható az alkohol elleni küzdelemben. A gyakoribb ellenőrzések eredménye, hogy 4675 személyt jelentettek fel a rendőrök botrányos részegség miatt, 403 alkalommal jártak el olyanok ellen, akik fiatalok számára szolgáltattak ki szeszest italt, s 2719 személyt szállítottak kijózanító állomásokra. A feljelentések nyomán 600–700 személyt kötelezték alkoholfelvételre. A korábbi esztendőben ez a szám a 200-at sem igen érte el Budapesten.

Az alkoholizmus ellen

Miért fontos hangoztatni ezt? Azért, mert a mértéktelen alkoholfogyasztás motiválja mindazt, amit mi az általános rend és — ha úgy tetszik — szervezetség és tisztaság ellen vétőknél felrovnunk. Mert az italozó ember felelőtlenebbé válik, gyorsabban elszáll az

önkontrollja, hanyagabban végzi a munkáját. És hogy témánknál maradjunk: ilyenkor kiszorják a sítet a házak elé, slaposabban temetik be a kiásott gödröt, a pityókás emberek közül kerül ki a legtöbb szemétező, a kötelező, a rendbontó.

Ezért kell önkritikusan megvizsgálnunk, hogy Budapest több vidéki város mögött elmaradt a közterületeken való italozás felszámolásában, korlátozásában. Nem elég erőfeszítések és hatásokak e téren eddigi intézkedéseink. Azzal, hogy 9 óráig az italtalokban, büfékben, vendéglőkben már nem szolgálnak ki szeszest italt, a gond még nem oldódott meg. Egyre több jelzést kapunk arról, hogy most a közterületeken veszik meg 9 óra előtt a pálinkát, beállnak a szomszédos kapu alá, megisszák, az üveget eldobják, szeméteznek. Hovatovább olyan reggelente egy-egy közterület környéke, mint a szemétdomb. A főváros vezetőségnek is foglalkoznia kell az alkoholizmus ilyen és ehhez hasonló, a közrendet, a köztisztaságot nagymértékben érintő kérdéseivel.

Síkos járdák

Sikeresek tekinthetjük, hogy a fővárosba vezető főútvonalak, vasútvonalak rendszeres karbantartása és takarítása — kisebb-nagyobb zökkenőktől eltekintve — ma már folyamatos. Ez elsősorban a jól szervezett, rendszeres ellenőrzéseknek, a helyszíni szemlék következtetésességének az eredménye éppúgy, mint az, hogy csökkent az úthelyreállítások ideje, bár még mindig sok bosszúság és jogos kritika forrása az, hogy egy időben sok helyütt tátonának gödrök Budapest utcáin. De tegyünk némi kitérőt, s nézzük, milyen a közterületek rendben tartása, a közutak, járdák téli takarítása.

A Közterület-fenntartó Vállalat megfeszített erővel takarította az elmúlt hónapokban a fontosabb közutakat. Ugyanakkor a házfelügyelők, a háztulajdonosok, az üzletek, a vállalatok, a közintézmények korántsem gondoskodtak azzal a figyelemmel a járdák takarításáról, mint ami kívánatos lenne, s ami egyébként a köteleességük. A felhívások, a figyelmeztetések ellenére is elhanyagolják ezt, s így nagyon sok baleset forrása a csúszós-síkos járda. A kerületi tanácsoknak határozottabban és erősebben kell élniük felelőségre vonási, bírságolási jogaikkal.

Mert kétségtelen, hogy nem elegendő csak az emberek jó érzésére hivatkozni, különösképpen nem olyan esetekben, amikor sorozatos kötelesegmulasztásnak, a legegyszerűbb szabályok megsértésének vagyunk tanúi. Van rá módunk, hogy meg is büntessük őket. Igaz, hogy ez az ellenőrzés fokozását igényli, ha úgy tetszik, alaposabb munkát kíván a felügyeleti hatóságoktól. A következetes bírságolás, büntetés, ellenőrzés érzékelhető eredményeket hoz. Erre utal az engedély nélküli építkezések számának csökkenése, a közterületeken való szemétkerakás ritkulása is. Itt is persze csak kezdeti eredményekről adhatunk számot, mert — sajnos — még mindig sokan bíznak abban, hogy a szabálysértési eljárás nehézsége miatt „megúszhatják” a felelőségre vonást, és főleg a megtorlást.

Társadalmi vita

A szabálysértési kódex készülő módosításánál sok vonatkozásban kérték véleményünket. Már csak azért is, mert azokat a cselekményeket, amelyek ebbe a kategóriába tartoznak, főként a tanácsok igazgatási osztályai bírálják el. Mi azt javasoljuk, hogy minél szélesebb körben kerüljenek társadalmi vitára még elfogadásuk előtt a készülő szabálysértési rendelkezések. Ennek jelentősége lenne a társadalmi tudat formálásában, a lakosság jogi ismereteinek bővítésében is. Egy ilyen társadalmi vita hozzájárulna ahhoz, hogy a legszélesebb körben felismerjék az emberek, milyen vétségeikért

milyen büntetés jár, mekkora a társadalomveszélyessége egy-egy ilyen cselekménynek, s milyen veszélyeket idéz fel önmaga ellen az, aki vét ellene, például átszalad az úttesten a sok millió forintért épített aluljárók felett, milyen kárt okoz az, aki a környezetet fertőző szemetet, hulladékot enged a közastornákba, dobál szét a városban.

Erősíteni, javítani kell minden téren az állampolgári feyelmet. A büntetésekben, a figyelmeztetésekben, tehát az adminisztratív intézkedésekben túl ismertetni kell az érvényben levő rendeleteket, következetesen meg kell tartani például a közterületi árusítás szabályait, a ládák, göngyölegek utcai tárolását. Munkaköri kötelesegtől számon kell kérni az étel-miszerboltokban, a vendéglőkben, a csarnokokban, a piacokon a takarítást. De olyasmiről sem szabad elfeledkezni — és ez az adott munkahely vezetőjének munkaköri kötelesege is —, hogy tiszták legyenek a kirakatablakok, a pultok, a vendéglői abroszok. Legyen természetes, hogy jól öltözött, ápolt a pincér, tiszta köpenyben szolgálja ki a vásárlókat az étel-miszerüzletben az eladó, és így tovább. Tudom, nem hozhatunk mindenre szabályt, nem is akarunk. Ellenben minden munkahely vezetőjétől elvárhatjuk és elvárjuk, hogy önmagára és munkatársaira nézve kötelezőnek tartsa a legegyszerűbb, legegyszerűbb általános és konkrét előírások megtartását.

Tisztaságot

az üzletekben

Riasztó, hogy kereskedelmi ellenőreink tavalyi ellenőrzéseik során ezt állapították meg: egyes étel-miszer-kereskedelmi és vendéglátó vállalatok üzleteinek 60–70 százalékában kifogásolható a tisztaság, a rend. A múlt évben az üzlethálózat, a piacok, vásárcsarnokok tisztasági ellenőrzése során 7500 alkalommal kellett helyszínen bírságot. S ugyanezt mondhatjuk el a lakóházak, a lakóépületek takarításáról is. Az erőri kiadott különféle intézkedési tervek, irányelvek, felszólítások ellenére sem lehetünk elégedettek a házfelügyelők, a háztakarítók munkájával. A múlt évben az ingatlankezelő vállalatoknak 710 alkalommal kellett feyelmi eljárást indítaniuk, de ennek visszatartó ereje — ösztönző hatása — ma még nem mutatkozik egyértelműen. És azt is tudjuk, hogy ennél jóval többen szolgáltattak okot ilyen felelőségre vonásra.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy hosszú, nehéz, fáradságos, nagy kitartást és következetességet igénylő feladat a főváros általános rendjének és köztisztaságának javítása. E cikk olvasói a fent írottakban gyakran találkoznak olyan fogalmakkal, mint szabálysértés, felelőségre vonás, büntetés stb. Mondani sem kell, hogy mindez az éremnek természetesen csak egyik oldala. Sok-sok tény és nem kevés újságcikk szól már és bizonyára szólni fog arról, hogy a lakosság nagy tömegei önkéntes társadalmi munkával gyarapítják, szépítik és óvják fővárosunkat, és a lakóhely szeretete, a jó értelem vett, egészséges lokálpatriotizmus jellemző a budapestiek túlnyomó részére. Amikor tehát e cikkben mégis a gondokról írtunk, akkor magától értetődően nemcsak a tanácsok és más szervek hivatali fellépésére gondolunk, hanem tudjuk, hogy számíthatunk a lakosság előbb említett jellemvonásaira. Előbbre ugyanis csak akkor juthatunk, ha a lakóbizottságok, a már működő környezetvédelmi örségek, a társadalmi bizottságok, a vöröskeresztes aktivisták, a KISZ tagjai, vagyis mindannyian, akik itt élünk és dolgozunk, személyes ügyünknek tekintjük, hogy Budapest szépsége arculatát ne esúfítsák el foltok és szeplők.

Kelemen Lajos

a fővárosi tanács
általános elnökhelyettese